

Kári á Rógvi og Teitur Poulsen:

- Eiga at vera varnir og ikki seta ov hørð krøv í byrjanini

-Skulu vit áseta ein serskatt eiga vit at leggja hann á yvirkotið og ikki á framleiðsluna. Vit eiga ikki bert at hyggja at, hvussu eitt land hevur borðið seg at men fleiri. Og vit eiga at skilja sundur ábyrgd av trygd og umhvørvi frá fyrisiting av oljuloymum ol.

JAN MÜLLER

Í kvöld klokkan 19.30 verður fyrilestur í Lærarakúlahøllini, har tveir kendir skotskir serfrøðingar innan oljuvinnu greiða frá og svara spurningum. Teir eru Alex Kemp, sum er víðakendur fyrri sít stóra arbeiði innan oljubúskap, og síðani Scott Styles, lektari í oljurætti.

Stigtakarar til hesa forknungu vitjan eru tveir ungir føroyski lesandi í Aberdeen. Teitur Poulsen, sum er liðugur at lesa olju- og búskaparfrøði (M.A.) og Kári á Rógvi, sum eftir lokna logfrøðiútbúgving í Danmark hevur lisið mastereitútbúgving, LL.M. innan vinnu- og oljulóg í Aberdeen.

Vit spurdu teir báðar, hvørjar ætlanir teir hava fyrri framtíðina og hvat teir annars halda um eina komandi føroyska oljuvinnu.

Kári á Rógvi ætlar sær annaðhvørt at vera advokatfulltrúi ella dómarafulltrúi, helst eina stutta tíð í Bretlandi, áðrenn hann kemur aftur til Føroya.

-Eg havi altíð ætlað mær at arbeiða við oljumálum, men við ikki koma ov skjótt heim aftur. Best er at fáa nakrar royndir uttanlands, áðrenn tú festir búgving í Føroyum.

Teitur Poulsen fór til Aberdeen í 1994. Har arbeiðdi hann í eitt ár fyrri at venja seg til bæði mál og mentan. Fyr síðani at lesa búskap á Aberdeen University, ein útbúgving, sum hevur tikið fyra ár og sum hann bleiv liðugur við í summar.

Hann hevur verið so mikil heppin, at hann hevur fingið arbeiði hjá Føroya Kolvetni. Har kemur hann so m.a. at arbeiða nakað hjá

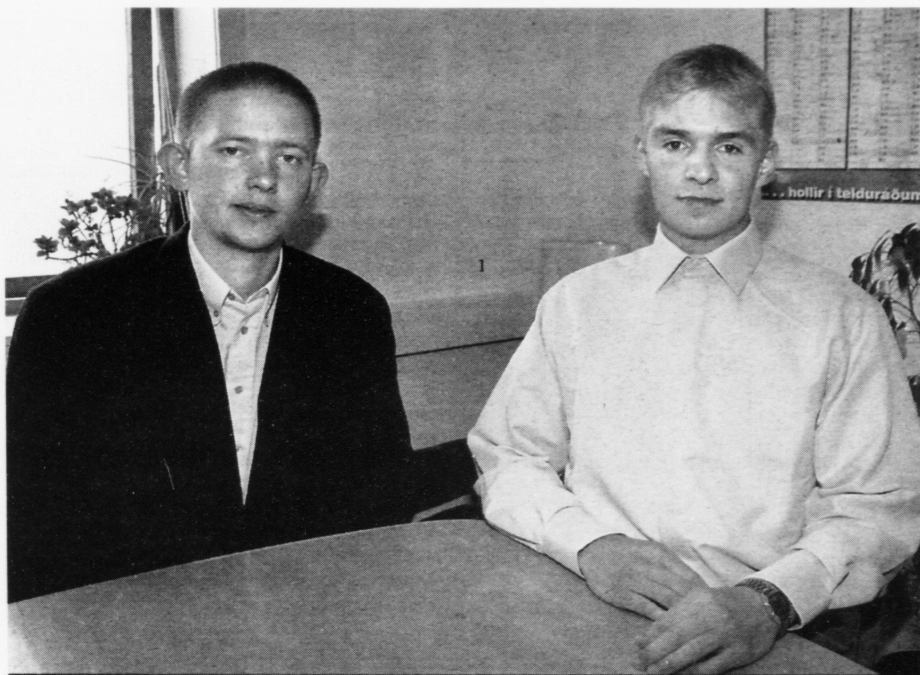
Dana Petroleum og AUPEC (Aberdeen University Petroleum Economic Consultancy). Hann arbeiðdi sum trainee hjá Lasmo seinasta summar í bæði Aberdeen og London. Var eisini eina viku offshore.

-Tað, sum nú liggur fyrri framman, er at prógva meg sjálfvan innan Føroya Kolvetni.

Hvat hava hesir báðir skotarnir, sum Kári og Teitur hava fingið til Føroya at siga føroyingum?

-Tað verður fyrst og fremst frá teimum mongu royndum, sum teir hava gjørt gjøgnum árin. Alex Kemp hevur fylgt við oljuvinnuni alla tíðina og Styles uppá sama hátt um, hvussu rætturin hevur ment seg. Tvs. at øll tey mistøkini gjørd eru t.d. í Skotlandi kunnu vit læra av.

Hesir eru óheftir og

kunnu geva sína professionellu meting av útviklinginum í Skotlandi.

Kemp hevur arbeiðt fyrri og ráðgivið mongum feløgum og stovnum. So umframt akademiskum royndirnar, hevur hann eisini vinnuligar.

Bæði Kári og Teitur halda, at føroyingar eiga at fara til fyrilesturin í kvöld.

Hyggja eftir fleiri

Hvat halda so Kári og Teitur sjálfvir um eina komandi føroyska oljuvinnu?

Kári á Rógvi: -At man hugsar seg væl um og hyggur eftir royndum ymsastadni. Á summum økjum td. innan fyrri trygd, eru norðmenn frammanfyrri og á øðrum økjum eru bretar frammanfyrri. Vit mugu ikki bara hyggja ein veg men læra av ymsum royndum. Oljuráðgeggjarnavndin dugdi væl at hyggja rúndan um okkum, so tað er bara at halda fram við tí.

Teitur Poulsen: -Eg havi lagt til merkis, at føroyingar hava lyndi til at halda, at aðrir t.d. bretar vilja hála teppið undan okkum og handla aftanfyrri ryggin á okkum. Vit mugu ikki siggja so svart uppá tað. Tað eru hóast alt erlig fólk vit hava at gera við. Føroyingar eru heldur ikki vornir snýttir í tí útviklingi, sum hevur verið, og hvat markinum viðvíkur, so var tað uttan iva ein rættvist loysn.

Soleiðis sum gongdin hevur verið í altjóða rætti, so eru fleiri marknatrætur, sum hava verið fyrri ein dómsstól, endaðar við at vera ein fyrimunur fyrri strandalond, so vit áttu helst at verið fegnir um okkara úrslit. Men tað er sjálvandi ringt at siga, tí tú kanst ongantíð siga nakað uppá forhond og vita, hvat ein dómsstólur hevði komið til.

Kári á Rógvi heldur, at tað enn manklar nakað í tjakinu, og tað er spurningurin um umhvørvi og trygd.

-Vit hugsa meira um, at krónirnar skulu rulla inn. Bæði Noreg og Bretland hava havt ringar royndir á hesum øki. Hugsar man ikki nokk um trygdina, so kunnu álvarssamar vanlukkur henda. Har ræður um at vera ógvuliga væl fyrreikaður. Hetta er eisini eitt trupult øki at leita í, og tí má man serliga hugsa um trygdina.

Í Bretlandi hava teir skilt at fyrisiting av oljuloymum og oljutrygd, so tað eru sjálvstýrandi myndugleikar, sum stýra teimum pørtum. Tann, sum stendur fyrri trygdini, má ongantíð slaka fyrri trygdini fyrri at fáa fleiri pengar inn. Vit føroyingar mugu gera alt fyrri at sleppa undan vandanum fyrri tí. Hesi tingini mugu ikki blandast saman.

Síðani er tað spurningurin um eina serskattaskipan fyrri oljufeløgini. Teitur Poulsen visir á, at sum nú er er bert ein partafelagsskattur uppá 27% komin uppá tal. Bretar hava eisini slíkan men hann er uppá 30, og í Írlandi er hann eisini uppá 27%. Men fyrri tað um olja verður staðfest her, so er hundurin ikki meir enn hálvbardur. Tí hyggja vit at Norðsjónum, so vita vit, at hóast olja er funnin so er tað nógva staðni, at tað ikki er lønandi at fara undir framleiðslu. Teitur visir á, at hóast oljufeløgini eru stór, so er tað eisini avmarkað, hvat tey hava av kapitali til at fara undir framleiðslu, hvar og nær tað skal verða.

Framleiðslukostnaðurin pr. tunnu í Saudiarabia liggur um 2 kr., meðan hann í Norðsjónum er um 10 kr, so ein má vera varin við, hvørja skattaskipan man velur á áleggja oljufeløgnum, ið skulu virka á slíkum økjum sum okkara, í hvussu er í byrjanini.

Teitur Poulsen heldur, at vilja menn leggja serskatt eisini, so eigur hann at leggja á yvirkotið og ikki á framleiðsluna.

-Er man ov grátigur í byrjanini, so er vandi fyrri, at man einki fær. Verða tað so funnar stórar oljukeldur, so veit man frá royndum eitt nú í Bretlandi, at treytirnar tá eru vornar broyttar, hóast hetta ikki dámar oljufeløgnum. Tað er so gjørt ótalðar ferðir í Bretlandi.

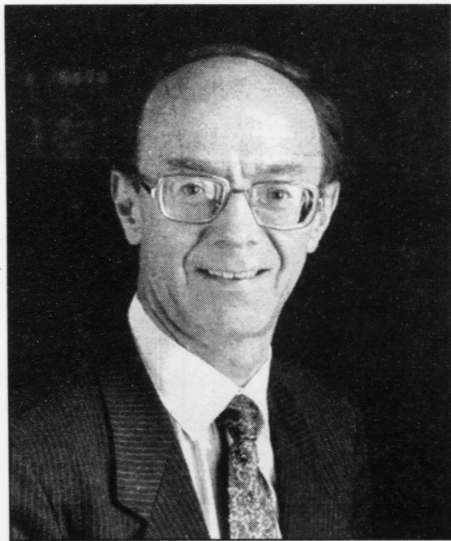
Kári á Rógvi og Teitur Poulsen, sum hava tikið stig til at fáa tveir kendir skotskir serfrøðingar innan oljubúskap og oljurætti til Føroya at halda fyrilestur. Í gjár hildu teir fyrilestur um útbúgving í Skotlandi. Fíggjarmálastýrið hevur saman við Atlantic Airways og Strandferðsluni stuðlað tiltakinum

Tað ræður um at „tiltrekkja“ so nóg sum møgulegt í byrjanini.

Tað er nakað av hesum, sum teir báðir skotsku fyrilestahaldararnir fara at mæla føroyingum til siga Kári og Teitur.

Kemp fer at mæla til, at vit eru varnir, tá tað kemur til serskatt og minst møgulegt leggja skatt á framleiðsluna men heldur á yvirkotið.

Styles fer at tosa um trygdar- og umhvørviskrøv, men eisini, at vinnulivið ger seg til reiðar til tann hugsanarhátt sum oljufeløg hava, soleiðis at ein kann fáa skilagóðan dialog, áðrenn man fer at skriva sjálvar avtalurnar millum myndugleikar og feløgini.

Alex Kemp, ein av heimsins størstu kapacitetum innan oljubúskap heldur fyrilestur í Lærarakúlahøllini í kvöld klokkan 19.30